

“SHIFOBASH OCHIQISH”

Boymurzayeva Gulnoza Kamilovna

Tayyorladi. Chirchiq tibbiyot kolleji “Maxsus fanlar-1”

kafedrasi yetakchi o’qituvchisi

Annotatsiya

Bugungi kunda Odam kasalliklarini davolash jarayonida diyetologiya (turli parhez oziqovqat mahsulotlar va tayyor taomlar) usulidan foydalanish Qadim zamonlardan beri qo'llanilib kelinadi. Ushbu yo'nalish parhez ovqatlanish tarzi deb ataladi. Zamonaviy diyetologiya ayrim olingan a'zo yoki tizim faoliyatlarinigina emas, balki bemoming bir-butun tanasining biokimyoviy moslashuvi, ya'ni hazm qilish a'zolari fermentativ tizimlarining iste'mol qilinayotgantaomga monandligini, tananing turli ta'sirlarga javob berish qobiliyatini, ovqatlanish jarayoni, ozuqaviy moddalarning hazm bo'lishi va o'zlashtirilishi haqidagi ma'lumotlarni, shuningdek oqsillar, yog'lar, karbonsuvlar, vitaminlar, ma'dan moddalari almashinuvi to'g'risidagi yangi ustuvor yo'nalishlarni, bemorning urf-odatini va o'ziga xos ovqatlanish tarzini, ayrim ovqatli mahsulotlar hamda tayyor taomlarning xususiyatlarini nazarda tutib faoliyat yurgizadi.

Kalit so'zlar:

- 1) Shizofreniya;
- 2) Bronxial astma;
- 3) Xafaqon kasalligi;
- 4) Ekzema;
- 5) Neyrodermit;
- 6) Podagra;
- 7) Qandli diabet
- 8) Sil
- 9) Semizlik
- 10) Kaxeksiya
- 11) Ateroskleroz

Kirish.

0 ‘zbekiston Respublikasida barcha davolash va sog'lomlashtirish davolash muassasalarida diyetoterapiya keng koiamda qo'llaniladi. Mazkur usul B.M.Saidovning sobiq Ittifoq Tibbiyot fanlari Akademiyasi Ovqatlanish institutining parhez usuli bilan davolash klinikasida olgan nazariy bilimlari va amaliy ko'nikmalari, shuningdek, 0 ‘zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi muxbir a 'zosi, prof. A.A.Asqarov va Toshkent Davlat tibbiyot instituti ovqatlanish gigiyenasi kafedrasining mudiri prof. G'.M.Mahkamov rahbarligi ostida olib borilgan ilmiytadqiqot natijalarini chuqur o 'rganib chiqish asosida bitildi.

Asosiy qism.

Bizning ozuqaviy moddalarimiz d a 'vo vositasi, davo vositamiz esa ozuqaviy moddalardan iborat bo 'lishi kerak

Gippokrat

Mavzu:shifobaxsh ochiqish.Ayrim kasalliklami davolash maqsadida shifobaxsh ochiqish usuli keng tarqagan. Ushbu usulning asosiy maqsadi quyidagilardan iborat:

- 1) bemor tanasini zararli yig'ilib qolgan moddalardan tozalash;
- 2) tananing himoyaviy kuchlarini rag'batlantirish;

Odatda, shifobaxsh ochiqish usuli quyidagi dardlarda qo'llaniladi:

- 1) shizofreniya;
- 2) markaziy nerv tizimining infeksiyalar va intoksikatsiyalar ta'sirida kasallanishi;
- 3) hazm a'zolari xastaliklarida;
- 4) b o 'g 'imlar dardlarida;
- 5) teri kasalliklari da (ekzema, neyrodermitlar);
- 6) bronxial astma;
- 7) hafaqon xastaligi.

Shifobaxsh ochiqish jarayoni shifoxonalarning ma' lum b o 'limlarida amalga oshiriladi. Buning uchun awal bemor obdon tekshiriladi. Jarayonni boshlashdan oldin bemorning y o 'g 'on ichagi magniy sulfat ichirib yoki hukna qilib najosdan tozalanadi. Shundan so'ng bemorga faqat 1,5-2 litr suvdan iborat bo'lgan t o i iq ochiqish jarayoni buyuriladi. Jarayonning

4-6 kunlaridan boshlab bemorga ishqoriy xususiyatli boijomiga o'xshash ma'dan suvlari beriladi. Undan tashqari bemorga shakarsiz na'matak www.ziyouz.com kutubxonasi

qaynatmasi va polivitaminlar buyuriladi. Dorilarga barham beriladi.

Chekish va spirtli ichimliklar, saqich chaynash man etiladi.

Bemorga suv qabul qilish bilan birga iliq suvli vannalar, tozalov huqnalari, nafas gimnastikalari, sayr qilish tavsiya qilinadi.

Shifobaxsh ochiqishning davomiyligi bemorning ahvoriga ko'ra o'rtacha 15-25 kunni tashkil qiladi. Bu orada bemorlarning tanasi vazni dastlabki raqamlarga nisbatan 15-20 foizgacha kamayadi.

Yuqorida keltirilgan fikrlar shifobaxsh ochiqishning 1-bosqichiga tegishli.

So'ngra bemor 2-ochiqish bosqichiga o'tkaziladi. Uni bemor vaznini me'yor darajasigacha ko'tarish bosqichi deb nomlanadi. Ushbu bosqichning dastlabki 2 kunida bemorga 1000-1500 ml meva va sabzavotlar sharbati beriladi. Keyingi 3 kun mobaynida esa bemorning kundalik taomnomasiga kiritilgan olma va sabzi, qatiq, kefir va boshqa mahsulotlar qo'shiladi.

Taomni tanovul qilish soni 4-5 mahal.

Shifobaxsh ochiqish jarayonining 6-kunidan boshlab bemorga suvda pishirilgan kartoshka, yangi qirilgan sabzi, mayda qilib to'g'ralgan karam va piyoz, bodring, yashil no'xat hamda o'simlik moyi aralashtirib pishirilgan kartoshka va lavlagidan tayyorlangan vinegret, yirik tuyilgan unli non (400 gr) va sutda pishirilgan grechka, sulili (gerkules) bo'tqalari to'jarayonning 14-kunigacha tavsiya qilinadi.

Jarayonning 15-kuniga kelib bemor taomnomasiga qo'shimcha ravishda 25 gr sarig'yog' va 50-100 gr yong'oq buyuriladi.

Shifobaxsh ochiqish tadbirlarini o'tkazilayotgan paytda quyidagi narsaga e'tiborni qaratish kerak:

- 1) to'qimalarning oqsillari parchalanib, yo'qoladi;
- 2) tanada vitaminlar va ma'dan moddalari miqdori kamayib ketadi;
- 3) qon tarkibida peshob kislotasi, oqliklar va yog'larning noto'liq oksidlanish mahsulotlari miqdorlari oshib ketadi;
- 4) kislotali-ishqoriy muvozanat kislotali tomonga yo'naladi;
- 5) qon tarkibida glyukozaning miqdori kamayib, gipoglikemiya

xolatigacha o'zgarishi mumkin.

Sanab o'z tilgan bemor tanasidagi o'zgarishlar shifobaxsh ochiqish tufayli kelib chiqadigan salbiy o'zgarishlardir.

Shifobaxsh ochiqish jarayonida asoratlarni ham bo'lishi mumkin. Ularga quyidagi belgilar kiradi:

- 1) arterial qon bosimining keskin tushib ketishi;
- 2) asabning izdan chiqishi;
- 3) polinevrit alomatlari bilan kechadigan xayotaminlarning yetishmasligi;
- 4) teri va sochlarning shikastlanishi;
- 5) temir ma'dani kamomadi tufayli vujudga keladigan kamqonlik (ba'zan);
- 6) yurak mushaklaridagi salbiy o'zgarishlar tufayli o'zlash hollari;
- 7) uzoq muddatli ochiqishdan so'ng (3-4 hafta) birdaniga bo'kib taom tanovul qilishdan bemorning o'zlashi;
- 8) hazm qilish shiralaridagi fermentlarning ishlab chiqarilishining pasayishi.

Yuqoridagi asoratlarga ma'lum darajada yoki umuman barham berish maqsadida shifobaxsh ochiqish jarayonidan keyin bemorlarga beriladigan taomnomadagi mahsulotlar miqdorini ehtiyotkorlik bilan bosqichma bosqich oshirish va taomnoma tarkibini murakkablashtirish tavsiya qilinadi.

Bemorga ovqatlanish jarayonini qaytadan boshlash chog'ida tanadagi, jumladan jigarda yog' moddalari miqdori katta tezlikda ortib boradi va to'g'ri qimlarda glyukozaning yomon o'zlashtirilishi oqibatida giperglikemiya holati vujudga keladi.

Yuqoridagi keltirilgan ma'lumotlar asosida quyidagi xulosaga kelish mumkin: tibbiyot amaliyotiga ko'p kunli ochiqish jarayonlarini tadbiiq etish uchun asos yo'q.

Ko'p kunli ochiqishlar quyidagi kasalliklarda man etiladi:

- 1) sil;
- 2) o'zlash darajada ozib ketish;
- 3) yomon sifatli o'zlashlar;
- 4) podagra;
- 5) qon xastaliklari;

- 6) qandli diabet;
- 7) yuqori darajadagi ateroskleroz;
- 8) jarrohlik muolajalarini talab qiladigan dardlar;
- 9) homiladorlik;
- 10) bolalar va qariyalar;
- 11) semizlik.

Bemorda semizlik mavjud bo'lsa, unga 8 sonli parheznomani, yengillatish parheznomalari ishlatish tavsiya etiladi.

Odatda, shifobaxsh ochiqish jarayoni bemor dardiga boshqa usullar bilan ta'sir o'tkazish imkoniyati bo'lmaganida ishlatiladi.

Internet saytlari ro'yxatlar

1. www.med.uz
2. www.lex.uz
3. www.wikipedia.uz
4. www.medicum.ru
5. www.medtext.ru
6. www.doktor.ru
7. www.mirmed

ASOSIY ADABIYOTLAR

- 1) "Diyetologiya", B.M Saidov. Toshkent -2008 yil.
2. "Ovqatlanish gigiyenasi" G.Shayxova .Toshkent -2014 yil.
3. "Ovqatlanish gigiyenasi" M.Tilovov. S. Turdiyeva.
4. "Sog'lom ovqatlanish" monografiya.

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR

1. M.F.Ziyayeva "Terapiya" Toshkent, "Ilm Ziyo" nashriyoti 2014 yil .
2. K.U.Zokirova , D.U.To'xtamurodova "Hamshiralik ishi asoslari". Toshkent 2012 yil.
3. K.S.Inamov "Hamshiralik ishi asoslari" Toshkent . 2010 yil.
4. X.I.Shukurova, S.Qanoatov "Jamoda xamshiralik ishi" Toshkent, 2010 yil.
5. F.P.Verner "Hammabop tibbiyot qo'llanmasi" Toshkent, Gafur Gulom nashriyoti, 2006 yil.

